

אל תניחו לקטוף את הילדים

רשויות הרווחה משכללות את מערכות המודיעין והמניעה שלהן לגבי ילדים במצוקה, אך גם הציבור חייב להתגייס ולגלות ערנות

הזעזוע מרצח הילדים בשבועות האחרונים עורר ריון ציבורי כאשר למגיעים האפשריים של מבצעי הפשעים, כמו גם ביכולתם של המוסדות המופקדים על שלום הילדים למנוע מקרים מזעזעים כאלה. קשה מאוד, אמנם, לחזות התרחשות מקרים כאלה ואף למנוע אותם, אבל הגורמים המקצועיים מסכימים שניתן לזהות סימנים נפשיים ופיזיים המדליקים אורות אדומים שיש להתייחס אליהם ולתת מענה מהיר בטרם תתרחש הפורענות.

כשירותים השונים פועלים מיטב אנשי המקצוע אשר קנו דעת, ידע וניסיון, שמאפשרים להם באמצעים הרלים העומדים לרשותם להתמודד עם מצוקות של אנשים. עם זאת, אין די בידע מקצועי, בניסיון עשיר ובנכונות של אנשי המקצוע לתת מענה אפקטיבי לעומס העבודה המוטל עליהם. מספר המקרים שבהם צריך העובד הסוציאלי לטפל גדול מכדי שהעובד, חרף רמתו המקצועית הגבוהה, יוכל להתמודד עמם בהצלחה. התוצאה היא שהעובדים מתקשים לזהות על מסך המכ"ם שלהם את אותות המצוקה המחייבים התייחסות מהירה. מערכות הרווחה גם מתקשות לתת מנגנונים משוכללים של איסוף מודיעין בצורה פעילה, יוזמת ולא תגובתית.

המערכות החברתיות חייבות לש" כלל את מערכות הביון שלהם, כי במלחמה כמו במלחמה מידע מוקדם ובזמן אמיתי הוא קריטי להצלחה. מידע כזה חייב להיות מזורם בדרך שגרה בין הארגונים השונים, כדי ליצור את הרצף הטיפולי. רק שיתוף ושיתוף אמיתי יכולים ליצור מצב בו הרשויות חוברות למאמץ למניעה של מקרי אסון.

המניעה חשובה אף יותר מהטיפול פול עצמו, שכן גילוי מוקדם של מקרי התעללות יציל חיים ויחסוך למדינה הוצאות רבות על פיתוח תוכניות טיפול לילדים בגילאים מתקדמים יותר. ואכן התוכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון מפנה מאמצים להסטת תקציבים מתחום הטיפול - לתחום המניעה. המעבר הזה יכול להימשך כמה שנים, אך אין מנוס משינוי סדר העדיפויות על-ידי השקעה רבה יותר בתוכניות לילדים בגיל הרך. יש לשכלל את תהליך הריי-שוי והפיקוח על המסגרות השונות,

להכביר את היד על אלה הפועלים ללא רישוי ולהפסיק את פעילותם לאלתר לצד שכלול מערכות ההדרכה וההנחיה.

עם זאת, אין לצפות שהמערכות הפורמליות יוכלו לעשות את העבודה בעצמן ולעמוד בעומס המוטל עליהן כאשר התקציבים הם מוגבלים ותקני כוח האדם חסרים. כאן נדרשת המערכת הלא פורמלית להשלים את מה שהרשויות מתקשות להשיג. מערכת זו כוללת את המשפחה הגרעינית והמורחבת, את השכנים, את החברים, את ארגוני המתנדבים וגורמים נוספים שחייבים לגלות ערנות למקרים חריגים ולרווח עליהם לרשות. לפני שנים רבות הצליחה החברה להגנת הטבע במסע הסברה למניעת קטיפתם של פרחי בה-הציבור הישראלי מכבד מאז את פרחי הבר ושומר בדרך זו על יופיה של הארץ. אין שום סיבה שרשויות הרווחה לא יפתחו במסע הסברה דומה להעלאת מודעות למניעת קטיפתם של פרחים אנושיים כדי מותם של ילדים קטנים חסרי ישע. ©

המניעה חשובה מהטיפול עצמו. אין מנוס משינוי סדר העדיפויות על-ידי השקעה רבה יותר בתוכניות לילדים בגיל הרך, כדי למנוע מקרי התעללות

03 | | | תחילת 14.09.08

"המערכות החברתיות חייבות לשכלל את מערכות הביון שלהן, כי במלחמה כמו במלחמה מידע מוקדם ובזמן אמיתי הוא קריטי להצלחה"

פרופ' הלל שמיד נמנה עם הסגל הכביר של האוניברסיטה העברית וראש "מכון חרוב", מוסדה של קרן שופמן ישראל. עמד בראש הוועדה הציבורית לבריאת מצבם של ילדים ובני נוער בסיכון ובמצוקה